

Forskningsorganisering ved IKK

Notat

Overordnede principper

De overordnede principper i instituttets forskningsorganisering er følgende:

1. Forskningsorganiseringen skal give plads til og anerkende den diversitet, der præger IKK's forskningspraksisser og forskningsfelter. Samtidig skal organiseringen bidrage til at realisere instituttets strategiske mål.
2. De budgetsatte midler til facilitering og strategisk fremme af forskningen fordeles på institutniveau.
3. Et forskningsudvalg sikrer forskningens synlighed og rådgiver ledelsen om de væsentligste forskningsprioriteringer, herunder fordelingen af de budgetsatte midler.
4. Udvalget nedsættes af institutlederen og består af Institutleder, Viceinstitutleder, ph.d.-programledere og 6-10 forskningsprogramledere. Andre kan tildeles plads i udvalget.
5. Programmerne kan sammensættes ud fra flere principper og med forskelligt aktivitetsniveau. De kan samles om tværgående problematikker, forskningsfelter – eller repræsentere forskere fra et fag, en afdeling eller en lokation.
6. Alle programmer tildeles forlods timer til koordination og et lille grundbeløb til aktiviteter. Hovedparten af forskningsressourcerne fordeles efter ansøgning begrundet i aktiviteter og aktivitetsplaner. De kan søges af såvel programmer som grupper og enkeltpersoner.
7. Instituttets forskningsstrategiske mål nås for en stor del ved organisering i og understøttelse af kollektive forskergrupper. Grupperne er ikke på forhånd bundet til afdelingerne.
8. Deltagelse i forskningsgrupper, enheder, centre og programmer er frivillig.
9. Frivilligheden afføder en særlig opmærksomhed på spørgsmål om distribution af information og indflydelse

Per Stounbjerg

Konstitueret institutleder

Dato: 7. december 2015

Side 1/6

Det følgende uddyber de ovenstående punkter.

Mangfoldighed og strategiske målsætninger

Instituttets forskning er præget af en stor og vital diversitet: en bred vifte af forskningsfelter og forskningspraksisser spændende over såvel individuelt arbejdende med markant forskningshøjde som dagsordenssættende enkelt- og tværfaglige grupper, medlemmer af nationale og internationale netværk, finansiering via basismidler såvel som eksterne kilder, grundforskning såvel som anvendt forskning. Instituttets forskningsorganisering skal give plads til og anerkende hele IKK's spektrum af forskning. Det er ledelsens opgave at sikre, at der er en rimelig balance mellem fx enkelt- og tværfaglige indsatser. Det sikres bl.a. ved en respekt for forskningsfriheden, ved at deltagelse i forskningsgrupper og programmer er frivillig – og ved at de grundlæg-

gende samarbejder etableres af forskerne selv. Samtidig skal forskningsorganiseringen gøre det muligt at fremme instituttets forskningsstrategiske mål. De er ikke blevet mindre presserende i lys af dimensioneringens reduktion af vores undervisningsindtægter. Midlerne er bl.a. brugen af et forskningsudvalg til at sikre forskningens synlighed og løbende diskutere instituttets prioriteringer samt en strategisk investering af de ressourcer, der i budgettet afsættes til fremme af mål på forskningssiden – herunder støtte til de oftest selvorganiserede forskergrupper, der udvikler synergierne i og mellem instituttets forskningsmiljøer.

Forskningsressourcer og strategiske midler

Størstedelen af instituttets forskningsressourcer (basisforskningsmidler udgør i budgettet ca. 120 millioner, dertil kommer eksterne midler; fra disse beløb skal trækkes husleje, administration etc.) investeres i løn og finansierer den forskningstid, der indgår i de fleste VIP'ers ansættelse, og som forskerne i vidt omfang selv disponerer over. I forskningstiden indgår også redaktionsarbejde, konferencedeltagelse og -planlægning, fagfællebedømmelser, deltagelse i forskergrupper, modtagelse af gæsteforskere og udformning af eksterne ansøgninger samt kompetenceudvikling (cf. arbejdstidsaftalen,

http://medarbejdere.au.dk/fileadmin/www.medarbejdere.au.dk/hovedomraader/Arts/Politikker_og_delstrategier/Arbejdstidsaftale_paa_Arts_05.05.2014.pdf). Midlerne til disse aktiviteter er grundlæggende bundne.

Ud over disse forskningsmidler afsættes hvert år i budgettet midler til facilitering af forskningen. Nogle af disse midler forvaltes primært af den enkelte forsker, fx rejsemidlerne. Andre (i 2015 udgjorde ca. 2-3 mio.) fordeles på institutniveau for at fremme vores forskningsstrategiske mål. Fordelingen foregår på institutniveau for at sikre udviklingsarbejdet og modvirke suboptimering. En mindre del af disse midler er forlods sat af til drift af programmerne. Hovedparten fordeles efter ansøgning begrundet i aktiviteter og aktivitetsplaner. De kan søges af såvel programmer som grupper og enkeltpersoner. Rådgivning om prioriteringen finder sted i forskningsudvalget.

Forskningsudvalget

Et fælles forskningsudvalg på institutniveau har til opgave at sikre, at forskningen er synlig og vægtes i instituttets ledelse. Udvalget rådgiver tillige om de væsentligste forskningsprioriteringer, herunder den strategiske brug af instituttets forskningsressourcer.

Udvalget er endvidere forum for erfaringsudveksling mellem instituttets forskergrupper, ligesom det tilbyder muligheder for input fra og til instituttets forskere via deres programrepræsentanter. Alle relevante forskningsinformationer forventes at tilgås udvalget.

Sammensætning

Medlemmerne repræsenterer en funktion (instituttleder, viceinstituttleder, ph.d.-programledere) eller en gruppe forskere (forskningsprogramledere), men arbejder samtidig for at fremme det fælles bedste på instituttet. Det skal således understreges, at udvalget prioriterer på hele instituttets vegne.

Udvalget består af

- instituttleder og viceinstituttleder
- ph.d.-programledere
- 6-10 repræsentanter for instituttets forskningsprogrammer

Andre, fx større centre (fx et grundforskningscenter) eller satsninger (fx lederen af en fakultetssatsning) kan tilbydes repræsentation.

Udvalget nedsættes af instituttlederen efter en proces, hvor instituttets forskere har mulighed for at etablere programmer med henblik på repræsentation. Sammensætningen afhænger således af de indspil, der kommer. Det skal i indspillet angives, hvem der ønsker at indgå i programmet. Der skal formentlig 12-20 forskere til, for at et program kan opnå repræsentation.

Funktionsperiode og evaluering

Forskningsudvalget nedsættes for en treårig periode. Ved udgangen af denne evalueres den her beskrevne struktur, inden der foretages ny konstituering af forskningsudvalget.

Forskningsprogrammer

Som ved vore to søsterinstitutter er 'forskningsprogrammer' bærende for forskningsudvalget – og et centralt element i forskningsorganiseringen. Termen er valgt for at sikre en overordnet fælles terminologi på fakultetet. Termen dækker imidlertid på IKK over noget bredere end vore hidtidige programmer. Fælles er, at programmerne samler forskergrupper og/eller enkeltforskere med henblik på aktiviteter og/eller repræsentation i forskningsudvalget.

Der opereres således med flere typer:

- a) Programmer, der samler forskere, som arbejder sammen ud fra en faglig problematik, og hvor synergien fx kan udmøntes i netværk og forberedelse af ansøgninger.
- b) Programmer, der fungerer som forum for forskere inden for et forskningsfelt (som fx det nuværende sprogprogram) på tværs af afdelingerne.

- c) Programmer, der repræsenterer forskere og grupper af forskere fra et fag, en afdeling eller en lokation

Programmer kan omfatte flere forskergrupper og enkeltpersoner. Deltagelse er for såvel programmer som forskergrupper frivillig. Grupper kan vælge som helhed at knytte sig til ét program, men kan også operere på tværs af programmerne eller uden formel programtilknytning.

Hensigten med de heterogene principper er at sikre bredde og diversitet i repræsentationen i forskningsudvalget. Større forskergrupper kan således opnå repræsentation, hvad enten de arbejder sammen om problemstyrede satsninger eller er paraplyer over forskere fra et felt, et fag, en afdeling eller en lokation. Det kræves således ikke, at det er i programmet, at forskningssamarbejder eller andre aktiviteter reelt foregår; programmer kan også bestå af forskere, der arbejder individuelt eller i netværk uden for instituttet. Der er mht. indflydelse ikke noget hierarki mellem de forskellige typer programmer.

Programmerne peger på en leder, der forlods får et deltagerbestemt antal timer til koordination og deltagelse i forskningsudvalgets arbejde (minimum 30 timer per semester). Der tildeles ligeledes et mindre, deltagerbestemt grundbeløb til aktiviteter. Nærmere omfang skal specificeres ved implementeringen af organisationen.

Programmer er i øvrigt ikke mht. ressourcer privilegeret frem for andre forskergrupper; ressourcetildelingen er også her aktivitetsbestemt.

Forskningsprogrammerne godkendes af institutlederen efter høring i Institutforum.

Forskergrupperne som organiseringsbasis

Alt tyder på, at kollektivitet fremmer forskningsstrategiske mål. Kollektiv organisering omkring indsatsområder, synergimuligheder og styrkepositioner giver gennemslagskraft og national og international synlighed, den bidrager til integration af yngre forskere og til at generere nytænkning og nye initiativer. Den øger også chancen for, at forskere med markant forskningshøjde kan hjemtage eksterne midler. Forskningsgennemslagskraft, synlighed og evne til at generere indtægter er ikke blevet mindre vigtig i lys af dimensioneringen på undervisningssiden.

Forskergrupper på tværs af afdelinger har allerede mærkbart medvirket til at binde det store institut sammen.

Derfor er kollektive forskergrupper et omdrejningspunkt for instituttets forsknings-satsninger og -prioriteringer. Det forventes derfor, at de forskningsfremmende ressourcer fx i form af økonomisk støtte til seminarer, netværksopbygning m.v. først og fremmest allokeres til arbejdet i instituttets forskergrupper. Der kan således efter ansøgning bevilges støtte til aktiviteter i forskergrupperne, ligesom der i nogle tilfælde vil kunne allokeres timer til koordination og ledelse af større forskningsinitiativer.

Ansøgninger vil typisk findes sted ved indgangen til et nyt finansår i forbindelse med budgetforhandlingerne.

Grupperne er som hovedregel defineret af forskerne selv. Det er hensigten, at det skal være enkelt for en gruppe forskere, der vil indgå i et kollektivt samarbejde, at få synlighed som en af instituttets forskningsenheder. Enheder kan således få den størrelse, forskerne finder operationel og passende, og som giver faglig mening. Grupperne kan ligeledes selv definere, om de er enkelt- eller tværfaglige, ligesom de kan gå på tværs af afdelinger, programmer og institutter. Frivillighedsprincippet betyder, at forskergrupperne ikke kan og skal dække hele instituttet i en taksonomi. De er derimod fora for dialog, samarbejde og satsninger. Grupperne udpeger selv en kontaktperson, koordinator eller leder.

Ordet 'forskergrupper' dækker her over flere typer kollektive samarbejder. De kan spænde fra tværgående satsninger, målrettet fx eksterne midler, over brede faglige fora, som fx kan rumme gæsteforskere, ph.d.-præsentationer o.l., til mindre grupper omkring et konkret forskningsprojekt eller udviklingen af et område. I forhold til resourcetildeling opereres ikke med forhåndsdefinitioner om gruppens art eller størrelse; afgørende er aktiviteter og begrundede perspektiver. Det kan stadig af pragmatiske grunde være nyttigt at skelne mellem mindre forskningsenheder og større programmer med mulighed for repræsentation i forskningsudvalget, men der opereres ikke med rigide skel i forhold til støttemuligheder.

Det betyder også, at flere af de nuværende programmer og enheder, hvis deltagerne ønsker det, kan videreføres i denne struktur.

Satsninger og centre

Forskergrupper og programmer kan indgå i institut- eller fakultetsprioriterede satsninger. Satsninger vil typisk være prioriterede indsatsområder med handleplaner og målrettede beskrivelser af gennemslagsforventninger, som tildeles ressourcer ud fra klare mål. En proces om fakultetsforskningssatsninger er i gang primo 2016.

Der kan ligeledes fra instituttets forskergrupper – enheder såvel som programmer – udgå forslag om etablering af centre (cf. fakultetets principper for etablering af centre, der skal suppleres med institutretningslinjer for samme)

Forskergrupperne bliver således både et deltagerskabt rum omkring forskningen og en bærende pille i instituttets forskningsstrategiske satsninger.

Distribution af informationer

Konsekvensen af, at deltagelse i forskergrupper er frivillig, er, at forskningsudvalget ikke nødvendigvis har en direkte repræsentations- og kommunikationslinje til alle instituttets forskere. Derfor må der også ved siden af grupper, programmer og forskningsudvalg arbejdes for at sikre distributionen af indflydelse og informationer.

Da repræsentationen ikke med nødvendighed følger afdelingerne, er det stadig afdelingslederens opgave at arbejde for synligheden af den enkeltfaglige forskning og at sikre, at forskningen indgår i stillingsplaner og diskuteres i MUS og på i afdelingens medarbejdermøder.

Distributionen af information involverer såvel programrepræsentanter som afdelingsledere og instituttets centrale kommunikation. Information om såvel diskussionerne i forskningsudvalget som ansøgningsmuligheder m.v. må gå via alle disse kanaler for at nå alle. Al information skal kunne tilgås centralt (nyhedsbreve, hjemmesider, intranet), men noget suppleres af kaskadekommunikation via såvel programledere som afdelingsledere (fx når forskere i lokalmiljøerne skal prikkes i forbindelse med priser m.v.).

Proces

Forslag til programmer/grupper med repræsentation i forskningsudvalget indsendes til Katrine Solvang med frist inden udgangen af februar.

Programstrukturen høres i Institutforum og besluttet af institutlederen, der i forlængelse heraf nedsætter et forskningsudvalg.

Indtil da forlænges det eksisterende forskningsudvalg.

Institutledelse, forskningsudvalg og institutforum diskuterer i 2016 principper for centre i institutregi.

Strukturen evalueres inden udgangen af 2018.